УДК 378+792.028
DOI https://doi.org/10.24919/2308-4863/83-3-46

Ярослава ТОПОРІВСЬКА,
orcid.org/0000-0003-1808-6271
кандидатка педагогічних наук, доцентка,
деканка факультету мистецтв
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
(Тернопіль, Україна) toporivochka@gmail.com

Наталія ЛЕМІШКА,
orcid.org/0000-0003-3337-2145
народна артистка України,
доцентка кафедри театрального мистецтва
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
(Тернопіль, Україна) toporivochka@gmail.com

Марія КИРЕЯ,
orcid.org/0000-0001-5872-9839
докторка філософії,
доцентка кафедри театрального мистецтва
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
(Тернопіль, Україна) mariaganych@gmail.com

РОЛЬ ТРЕНІНГУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ АКТОРІВ

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю вдосконалення професійної підготовки майбутніх акторів, де ключову роль відіграє тренінг як педагогічна технологія. Тренінг сприяє формуванню творчих здібностей, емоційної пластичності, креативності, здатності до імпровізації та швидкого реагування на зміни, що є важливими компонентами для успішної акторської кар'єри.

Метою статті є визначення ролі тренінгу в професійній підготовці майбутніх акторів, аналіз його складових та особливостей реалізації в освітньому процесі.

Методи дослідження включають аналіз, синтез, індукцію, дедукцію, систематизацію, що дозволили дослідити використання тренінгових технологій у підготовці акторів.

У статті проаналізовано стандарти вищої освіти спеціальності «Сценічне мистецтво», які передбачають розвиток загальних і фахових компетентностей через інтеграцію тренінгу в навчальний процес. Визначено складові тренінгу: розвиток дихання, голосу, дикції, фізичної пластики, емоційної виразності, когнітивних здібностей. Наведено приклади вправ для кожної складової, таких як діафрагмальне дихання, артикуляційні вправи, емоційні етюди та аналіз тексту. Розглянуто використання сучасних медіаресурсів для оцінки та вдосконалення акторської майстерності.

Результати дослідження підтверджують, що тренінг є ефективним інструментом інтеграції теоретичних знань у практичну підготовку акторів, сприяючи формуванню професійних компетентностей. Зокрема, у структурі освітньої програми спеціальності «Сценічне мистецтво» тренінг є важливим практико-орієнтованим компонентом.

Дослідження показує, що акторська майстерність формується не лише завдяки природному таланту, але й через тривалу професійну підготовку, ключовим елементом якої є тренінг. Тренінгові технології в освіт ньому процесі забезпечують розвиток творчих здібностей, емоційної пластичності, креативності та здатності до імпровізації, що є критично важливими для успішної акторської кар'єри. Застосування тренінгів сприяє активізації пізнавальної діяльності, підвищенню мотивації здобувачів та створенню атмосфери творчого пошуку.

Ключові слова: *тренінг, професійна підготовка, акторське мистецтво, акторська майстерність, компетентності, навики.*

Yaroslava TOPORIVSKA,
orcid.org/0000-0003-1808-6271
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Dean of the Faculty of Arts
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
(Ternopil, Ukraine) toporivochka@gmail.com

Nataliia LEMISHKA,
orcid.org/0000-0003-3337-2145
People's Artist of Ukraine,
Associate Professor at the Department of Theatre Arts
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
(Ternopil, Ukraine) toporivochka@gmail.com

Mariia KYREIA,
orcid.org/0000-0001-5872-9839
Doctor of Philosophy,
Associate Professor at the Department of Theatre Arts
Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University
(Ternopil, Ukraine) mariaganych@gmail.com

THE ROLE OF TRAINING IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE ACTORS

The relevance of the research is determined by the necessity to improve the professional training of future actors, where training plays a key role as a pedagogical technology. Training facilitates the development of creative abilities, emotional flexibility, creativity, improvisation skills, and quick adaptation to changes, which are essential components of a successful acting career.

The aim of the article is to define the role of training in the professional preparation of future actors, analyze its components, and explore the specifics of its implementation in the educational process.

The research methods include analysis, synthesis, induction, deduction, and systematization, which allowed the exploration of training technologies in actor preparation.

The article examines the higher education standards for the "Performing Arts" specialty, which emphasize the development of general and professional competencies through the integration of training into the educational process. The components of training are identified: the development of breathing, voice, diction, physical flexibility, emotional expressiveness, and cognitive abilities. Examples of exercises for each component are provided, such as diaphragmatic breathing, articulation exercises, emotional sketches, and text analysis. The use of modern media resources for evaluating and improving acting skills is also discussed.

The research results confirm that training is an effective tool for integrating theoretical knowledge into the practical preparation of actors, fostering the development of professional competencies. Specifically, in the structure of the educational program for the "Performing Arts" specialty, training serves as a significant practice-oriented component.

The study demonstrates that acting mastery is developed not only through natural talent but also through prolonged professional preparation, with training as its key element. Training technologies in the educational process ensure the development of creative abilities, emotional flexibility, creativity, and improvisation skills, which are critically important for a successful acting career. The application of training stimulates cognitive activity, enhances students' motivation, and creates an atmosphere of creative exploration.

Key words: *training, professional preparation, performing arts, acting mastery, competencies, skills.*

Постановка проблеми. Професійна підготовка майбутніх акторів є складним і багатогранним процесом, що вимагає розвитку не лише технічних навичок, але й творчих здібностей, емоційного інтелекту та здатності втілювати різноманітні образи. У цьому контексті важливу роль відіграє тренінг, який забезпечує основу для подальшої успішної акторської кар'єри. Проте, попри загальне визнання важливості тренінгу, залишається низка питань щодо оптимальних підходів, методики та практики, що мають застосовуватись у програмах підготовки акторів. Ключовою проблемою є розуміння того, як різні види тренінгу – від традиційних технік до сучасних інновацій – можуть найбільш ефективно підготувати акторів до роботи у театральних, кінематографічних та телевізійних проєктах. З огляду на глобальні зміни в театральній, кінематографічній та телевізійній індустрії, необхідно розробити динамічний підхід до підготовки акторів, що включає врахування культурних, технологічних та стилістичних особливостей різних жанрів і форматів.

Аналіз досліджень. Вітчизняними та зарубіжними дослідниками у сфері педагогічних новацій використання тренінгових технологій стало предметом наукових та навчально-методичних праць. Так, Зливков В.Л., Лукомська С.О. у своєму посібнику «Сучасні тренінгові технології розвитку особистості в освіті» аналізують сучасні тренінгові технології в галузі освіти. Вони висвітлюють історичний контекст та теоретико-методологічні засади психологічних тренінгів в освіті приділяючи окрему увагу комунікативній складовій тренінгів зокрема соціокомунікативним стилям

тренера і моделям взаємодії учасників тренінгів (Зливков та Лукомська, 2022).

На основі теоретичного аналізу виокремлено види психологічного та соціально-педагогічного тренінгу. Наведено характерні риси, недоліки та переваги тренінгу як форми організації пізнавальної діяльності. Визначено методи та вправи інтерактивного навчання базовими у структурі педагогічного тренінгу. Наведено таксономію когнітивних (пізнавальних) цілей Б. Блума як визначальну при виборі форми організації навчання. Висунуто пропозиції щодо застосування окремих вправ інтерактивного навчання відповідно кожної структурної частини тренінгу.

На основі теоретичного аналізу виокремлено види психологічного та соціально-педагогічного тренінгу. Наведено характерні риси, недоліки та переваги тренінгу як форми організації пізнавальної діяльності. Визначено методи та вправи інтерактивного навчання базовими у структурі педагогічного тренінгу. Наведено таксономію когнітивних (пізнавальних) цілей Б. Блума як визначальну при виборі форми організації навчання. Висунуто пропозиції щодо застосування окремих вправ інтерактивного навчання відповідно кожної структурної частини тренінгу. На основі теоретичного аналізу виокремлено види психологічного та соціально-педагогічного тренінгу. Наведено характерні риси, недоліки та переваги тренінгу як форми організації пізнавальної діяльності. Визначено методи та вправи інтерактивного навчання базовими у структурі педагогічного тренінгу. Наведено таксономію когнітивних (пізнавальних) цілей Б. Блума як визначальну при виборі форми організації навчання. Висунуто пропозиції щодо застосування окремих вправ інтерактивного навчання відповідно кожної структурної частини тренінгу.

На основі теоретичного аналізу виокремлено види психологічного та соціально-педагогічного тренінгу. Наведено характерні риси, недоліки та переваги тренінгу як форми організації пізнавальної діяльності. Визначено методи та вправи інтерактивного навчання базовими у структурі педагогічного тренінгу. Наведено таксономію когнітивних (пізнавальних) цілей Б. Блума як визначальну при виборі форми організації навчання. Висунуто пропозиції щодо застосування окремих вправ інтерактивного навчання відповідно кожної структурної частини тренінгу.

Стратічук Н.В. розглядає методику проведення тренінгу як найефективнішої форми навчання сталому розвитку, а також аналізує походження і змістове наповнення дефініції «тренінг» та проводить аналіз тренінгових технологій на прикладі освітніх ігор (Стратійчук, 2017).

Тараненко Г.Г. та Поправко О.В. розглядають теоретико-методологічну основу використання тренінгових технологій в освітньому процесі закладів вищої освіти як ефективного засобу формування професійної готовності майбутніх фахівців до інноваційної діяльності. Визначають при цьому особливості їх імплементації в освітній процес з метою особистісного та професійного зростання здобувача вищої освіти через формування soft skills (Тараненко та Поправко, 2021).

Тренінг як інноваційну соціально-педагогічну технологію, що має можливості для застосування в педагогічному процесі та є педагогічним засобом оптимізації навчально-виховної роботи досліджується у праці Шимановського М. (Шимановський, 2014).

Штефюк В. визначає акторський тренінг в площині соціо-культурності, тобто розглядає процес навчання актора як елемент традиційних культур і філософії Заходу й Сходу. Крім того, окреслює особливості мистецтвознавчого обґрунтування та феноменології акторського тренінгу як явища сучасної театральної школи (Штефюк, 2023).

Проблему впровадження акторських тренінгів у практику студентських театрів вищих навчальних закладів досліджує Лимаренко Н. При цьому, вагоме значення у дослідженні відводиться використанню акторських тренінгів у формуванні психотехніки та підкреслюється необхідність чіткого визначення основних завдань акторського тренінгу (Лимаренко, 2009).

Метою дослідження є визначення ролі тренінгу як педагогічної технології у професійній підготовці майбутніх акторів. У досягненні мети дослідження необхідним є вирішення ряду завдань:

1. Встановити особливості використання тренінгових технологій у процесі підготовки майбутніх акторів.

2. Визначити важливі складові елементи тренінгу в акторському мистецтві.

3. Охарактеризувати етапи проведення тренінгу в акторському мистецтві.

Виклад основного матеріалу. Акторська майстерність – це не лише вроджений талант, але й результат тривалої та систематичної професійної підготовки, яка включає різноманітні методи та техніки. Чільне місце тут відводиться проведенню тренінгу. Формування професійної компетентності майбутніх акторів потребує інноваційного підходу, де тренінг виступає ключовим інструментом у забезпеченні готовності до професійної діяльності.

Тренінг як одна із технологій, що доповнює освітній процес, дозволяє створити умови для розвитку творчих здібностей, формування навичок емоційної пластичності та гнучкості як критично важливі для розвитку творчих здібностей, що є критичними для успішної кар'єри на сцені.

Використання тренінгу сприяє пізнавальній активності студентів, підвищенню їхньої мотивації та створенню атмосфери творчого пошуку, а це стимулює розвиток креативності, здатності до імпровізації та швидкого реагування на зміни що є невід'ємними компонентами педагогіки в акторському мистецтві.

Матеріалами для дослідження є стандарти спеціальності 026 ОС «бакалавр», а також сформована на основі стандарту освітня програма «бакалаврського» за спеціальністю 026 Сценічне мистецтво, що реалізуються у Тернопільському національному педагогічному університеті ім. В. Гнатюка. Серед методів дослідження нами обрано аналіз, синтез індукцію та дедукцію, а також систематизацію та низку методів, що сприяли у досягненні мети дослідження.

Стандартом спеціальності 026 Сценічне мистецтво передбачено використання таких методів, методик та технологій як: «методи мистецтвознавства; методи створення, методики аналізу, технології відтворення та критичної рецепції сценічного тексту; моделювання багатовимірної професійної реальності; технології підготовки, випуску, організаційного та педагогічного супроводу, просування, репродукування, презентації, популяризації сценічного продукту; інформаційні та комунікативні технології» (Стандарт спеціальності 026 ОС «бакалавр», 2021). При цьому необхідним є забезпечення восьми загальних компетентностей та сімнадцяти спеціальних (фахових, предметних) компетентностей.

Нормативний зміст підготовки бакалаврів сценічного мистецтва сформульовано у термінах результатів навчання, зокрема здатностях:

– застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення до розв'язання відповідних задач професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва;

– аналізувати проблемні ситуації й приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання;

– обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки;

– співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння;

– обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проєкту);

– знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, літератури, образотворчого мистецтва, музики, кіно; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва;

– аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури та мистецтва з урахуванням історичного контексту. Здійснювати аргументований критичний аналіз творів сценічного мистецтва. Виявляти тенденції розвитку сучасного мистецько-художнього процесу;

– презентувати результати професійної діяльності та проєктів у сфері сценічного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід (Стандарт спеціальності 026 ОС «бакалавр», 2021).

З огляду на стандарт спеціальності, необхідним у педагогічній практиці є формування таких освітніх компонент які забезпечують найкраще опанування усіх практичних навиків акторської майстерності через творчий пошук, пізнання, імпровізацію, атмосферу креативності.

Так, у структурі освітньої програми «Акторське мистецтво» першого бакалаврського рівня, що реалізується у Тернопільському національному педагогічному університеті ім. В. Гнатюка нормативним освітнім компонентом є «Майстерність актора» загальним обсягом 48 кредитів. Водночас, змістовним доповненням цього освітнього компоненті є Тренінг з майстерності актора загальним обсягом 7 кредитів (Освітня програма, 2024). Розробниками освітньої програми виокремлено цей освітній компонент як практико-орієнтовану складову, оскільки використання тренінгових технологій сприяє активізації пізнавальної активності студентів, підвищенню їхньої мотивації та створення атмосфери творчого пошуку, що обумовлює розвиток креативності, здатності до імпровізації та швидкого реагування на зміни як невід'ємну частину професійної діяльності актора.

Тренінг як форма навчання передбачає залучення майбутніх акторів до різноманітних вправ, що сприяє їхньому гармонійному розвитку як творчої особистості. Важливо зазначити у контексті формування освітніх програм за спеціальністю 026, те що тренінг як практична складова дозволяє якісно сформувати професійні компетенції через навички правильного дихання, постановки голосу, управління емоціями, роботи з текстом та аналізу ролей. Завдяки тренінгу у майбутніх акторів вио-

кремлюється здатність взаємодіяти з партнерами на сцені, розуміти емоційний стан та відповідати на зовнішні впливи. Результативність тренінгових технологій у професійній підготовці акторів, на наш погляд, багато у чому залежить від рівня інтеграції інноваційних підходів, що включає використання сучасних медіаресурсів, цифрових інструментів, інтерактивних платформ для оцінки та аналізу акторської гри.

Для педагогічної практики важливо визначити основні складові елементи тренінгу. Беручи до увагу програмні результати стандарту та характеристики сучасного тренінгу основні елементи повинні забезпечити різноманітність навичків актора. Так, для реалізації технічних навичок на тренінговому занятті використовуються дихальні вправи, робота з голосом, розвиток дикції, фізична пластика. Серед дихальних вправ для майбутніх акторів важливо розвивати діафрагмальне дихання яке є основною правильної постановки голосу. Педагоги-практики рекомендують: «лежачи на підлозі і тримаючи текст перед собою, досліджувати у кожному реченні, фразі та слові всі образи та ідеї. Послідовність кроків може бути наступна: 1. Роздивитися сторінку і знайти фразу (не обов'язково першу). 2. Закрити очі. 3. Не вимовляючи фразу, постаратися побачити її перед очима, а потім надіслати її у дихальний центр. 4. Нехай слова «обростуть» баченнями. 5. Дозволити цим баченням викликати у виконавця емоції та різні асоціації. 6. Видихнути, звільнитися від емоцій. 7. Промовити пошепки слова обраної фрази, давши свободу виниклому почуттю. 8. Дозволити словам і почуттям отримати «власний голос»» (Гринчак, 2023).

Робота з голосом передбачає розспівування та артикуляційні справи, тобто під час тренінгового заняття виконуються різноманітні вокальні вправи (наприклад, розспівування голосних звуків з метою розвитку голосового діапазону та чіткості звуку). Водночас, артикуляція тут є як елемент розвитку м'язів язика, губ та нижньої щелепи через повторення важких скоромовок та слів.

Робота з голосом як складова тренінгового заняття обумовлює розвиток дикції. При розвитку дикції здобувачі працюють над чіткістю вимови через повторення текстів різної складності та над варіативністю інтонації через спеціальні вправи. Разом із цим, виконують і дихальні вправи, адже «з однієї сторони, дихання – акт рефлекторний, який здійснюється без втручання людської свідомості, виконуючи головну свою фізіологічну функцію газообміну в людському організмі. Але з другої сторони, дихання – процес, який керується, коли він безпосередньо зв'язаний з вимовою» (Грицан, 2020).

Для актора фізична пластика – це елемент його майстерності який формується протягом усього навчального процесу. На тренінговому занятті першим етапом розвитку фізичної пластики є комплексна розминка, яка обов'язково включає розтяжки та пластичні вправи для підвищення гнучкості тіла. Це дозволяє ефективно перейти до виконання вправ на координацію рухів, роботу з простором та взаємодію з партнером чи партнерами. Сюди ж відносимо роботу з реквізитом та рухи, які підкреслюють емоційний стан персонажа.

У формуванні емоційних навичок важливо зосередитися на управлінні емоціями, розвитку емпатії, роботи над емоційною виразністю та емоційною пам'яттю (табл. 1).

Важливо щоб втілюючи емоційні стани на сцені майбутні актори володіли здатністю аналізувати ролі, працювати з текстом, розуміти контекст. Усе це стає можливим завдяки когнітивним навикам майбутніх акторів які формуються на тренінгу.

«Когнітивні здібності інтелектуально-творчого потенціалу студентської молоді відображають єдність інтелектуально-творчих властивостей пізнавальної сфери майбутніх фахівців культури та мистецтв. За допомогою даного виду інтелектуально-творчого потенціалу мислення майбутній фахівець у сфері культури та мистецтв може знайти шлях вирішення будь-яких творчих проблемних ситуацій, брати активну участь у мистецьких заходах у межах закладу освіти, регіону та міжнародних творчих проєктах» (Шетеля, 2021).

Для реалізації когнітивних навичок на тренінговому занятті використовується ряд вправ, зокрема:

– «розбір персонажу», де здобувачі працюють над глибоким аналізом свого персонажу, вивчаючи його мотивацію, цілі, стосунки з іншими персонажами;

– «обговорення характеру», тут майбутні актори після розбору ролей беруть участь в обговоренні характеру персонажу намагаючись зрозуміти його психологічні особливості та можливі реакції на різні ситуації;

– «аналіз діалогів» передбачає вивчення тексту ролі з аналізом кожного рядка з метою розуміння емоційної насиченості кожної репліки, що допомагає визначити почуття персонажу через слова;

– «пошук підтексту», де здобувачі займаються пошуком підтексту в діалогах намагаючись зрозуміти, що саме приховується за словами персонажу, які емоції та думки він намагається передати.

Таблиця 1

Реалізація складової «Емоційні навички» на тренінговому занятті*

Групи вправ	Вправи	Характеристика вправ
Управління емоціями	Емоційний розгрів	Здобувачі виконують вправи для активізації різних емоційних станів (імітація радості, гніву, смутку, страху тощо). Результатом є вміння швидкого переходу від однієї емоції до іншої, контролюючи свої емоційні реакції
	Дихальні техніки для регуляції емоцій	Здобувачі вивчають як використовувати дихання для заспокоєння або навпаки – підвищення емоційного тонусу. Такі вправи допомагають управляти напруженням та тривогою під час виступу.
Розвиток емпатії	Робота в парах	Здобувачі виконують вправи на взаємодію в парах де один партнер повинен вловити емоційний стан іншого та відповісти відповідним чином. Це дозволяє розвинути здатність розуміти почуття інших людей та відповідно реагувати на них.
	Вправи на «емоційне дзеркало»	Один із учасників тренінгу виражає певну емоцію, а інший повинен її відобразити. акав права є запорукою кращого розуміння емоційного спектру та навчання швидкого відтворення емоцій.
Робота над емоційною виразністю	Емоційні етюди	Виконання коротких сценок у яких необхіно передати конкретний емоційний стан без слів, лише через вираз обличчя, рухи жести. Як результат – покращується виразність та пластичність емоцій.
	Імпровізація з емоційним обмеженням	Майбутнім акторам пропонується імпровізувати сцену, використовуючи обмежений емоційний діапазон (наприклад, грати лише сумм чи радість). В результаті чого набуваються навики управління емоціями та їх виразності у різних умовах.
Емоційна пам'ять	Вправи на згадку емоції	Учасники тренінгу працюють над відтворенням власних емоційних спогадів для використання їх у грі, що в подальшому сприяє кращому розумінню емоційних станів своїх персонажів

* Примітка. Сформовано авторами.

Якісний освітній процес за спеціальністю 026 Сценічне мистецтво включає надзвичайно важливу інноваційну складову, тобто вкрай необхідним є використання сучасного обладнання. Так, наприклад, в окремих випадках необхідно здійснювати відеозапис виступів здобувачів на відео для подальшого аналізу та визначенні помилок. Водночас, це дозволяє майбутнім акторам побачити себе «з боку» оцінити свої сильні та слабкі сторони.

З досвіду реалізації освітньої програми «Акторське мистецтво» матеріально-технічне забезпеченням професійної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня є спеціалізовані оснащені лабораторії та кабінети. А для забезпечення якісного навчального процесу за освітньою програмою, в тому числі і для проведення тренінгових занять, використовується (за умовами двохсторонньої угоди про співпрацю) матеріально-технічна база Тернопільського академічного українського драматичного театру ім. Т.Г. Шевченка (Освітня програма, 2024). Таким чином, структура і методика проведення тренінгу передбачає постійний розвиток здобувачів в усіх напрямах, що не лише забезпечує виконання державного стандарту спеціальності 026, але є важливим підґрунтям для професійного розвитку майбутніх акторів.

В результаті дослідження нами визначено роль тренінгу як методу навчання для здобувачів за спеціальністю 026, що дозволяє виконати державний стандарт спеціальності та розвивати різноманітні навички майбутніх акторів використовуючи при цьому сучасні інноваційні засоби.

Аналізуючи досвід Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка у реалізації освітньої програми «Акторське мистецтво» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, дослідження виокремлює тренінг, як надзвичайно важливий елемент практичної підготовки здобувачів. Значимість цього освітнього компоненту випливає із методики його проведення та складових елементів які дозволяють досягнути найкращих результатів у підготовці майбутніх акторів.

Відтак, дослідження показало, що тренінг для цієї спеціальності – це невід'ємний компонент освітнього процесу. Водночас, це й достатньо ефективний інструмент для практичної реалізації набутих теоретичних знань випускників спеціальності 026 Сценічне мистецтво, галузі знань 02 Культура і мистецтво.

Висновки. Акторська майстерність формується не лише завдяки природному таланту, але й через тривалу професійну підготовку, ключовим елементом якої є тренінг. Тренінгові технології в освітньому процесі забезпечують розвиток творчих здібностей, емоційної пластичності, креативності та здатності до імпровізації, що є критично важливими для

успішної акторської кар'єри. Застосування тренінгів сприяє активізації пізнавальної діяльності, підвищенню мотивації здобувачів та створенню атмосфери творчого пошуку. Це дозволяє сформувати професійні компетенції майбутніх акторів, включаючи роботу з голосом, диханням, текстом, фізичною пластикою, емоціями та когнітивними навичками. Тренінги також допомагають інтегрувати сучасні цифрові технології та медіа інструменти для аналізу і вдосконалення акторської майстерності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зливков В.Л., Лукомська С.О. Сучасні тренінгові технології розвитку особистості в освіті. Київ. 2022. 184 с.
2. Стратічук Н.В. Використання тренінгових технологій у навчанні студентів сталому розвитку суспільства. Таврійський науковий вісник. 2017. № 98. С. 214–220.
3. Тараненко Г. Г., Поправко О. В. Імплементація тренінгових технологій в освітній процес закладу вищої освіти як умова особистісного та професійного зростання майбутнього фахівця. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах 2021 р., № 74, Т. 3. С. 153–158.
4. Шимановський М. Особливості використання тренінгів у педагогічному процесі. https://salo.li/F027318
5. Штефюк В. Інтеркультурний акторський тренінг як ефективна форма розширення та формування професійних умінь і навичок актора. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Сценічне мистецтво. 2023. 6(2). С. 141–152.
6. Лимаренко Л.І. Основні завдання акторського тренінгу в студентському театрі. URL: https://salo.li/4a9D5ba
7. Стандарт вищої освіти першого бакалаврського рівня за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво» URL: https://salo.li/B2883bf
8. Освітня програма «Акторське мистецтво» першого бакалаврського рівня за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво» URL: https://salo.li/fe344B3
9. Гринчак Г. Особливості тренування сценічної мови під час репетеційного процесу вистави для дітей в навчальному театрі. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 59, том 1, 2023. С. 95–102.
10. Грицан Н.В. Техніка сценічного мовлення: навч.-методичний посібник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Івано-Франківськ, 2020. 286 с.
11. Шетеля Н. Розвиток інтелектуально-когнітивних здібностей майбутніх фахівців галузі культури та мистецтв. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2021, № 10 (114). С. 301–308.

REFERENCES

1. Zlyvkov V. L., & Lukomska S. O. (2022) Suchasni treninhovi tekhnolohii rozvytku osobystosti v osviti. [Modern training technologies for personal development in education] Kyiv, 184 [in Ukrainian].
2. Stratischuk N. V. (2017) Vykorystannia treninhovykh tekhnolohii u navchanni studentiv stalomu rozvytku suspilstva. [The use of training technologies in teaching students sustainable development of society] Tavriiskyi naukovyi visnyk. 98. 214–220 [in Ukrainian].
3. Taranenko H. H., & Popravko, O. V. (2021) Implementatsiia treninhovykh tekhnolohii v osvitnii protses zakladu vyshchoi osvity yak umova osobystisnoho ta profesiinoho zrostannia maibutnoho fakhivtsia. [Implementation of training technologies in the educational process of a higher education institution as a condition for personal and professional growth of a future specialist] Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh. 3, 74. 153–158 [in Ukrainian].
4. Shymanovskyi M. (2014) Osoblyvosti vykorystannia treninhiv u pedahohichnomu protsesi. [Peculiarities of using trainings in the pedagogical process] URL: https://salo.li/F027318 [in Ukrainian].
5. Shtefiuk V. (2023) Interkulturnyi aktorskyi treninh yak efektyvna forma rozshyrennia ta formuvannia profesiinykh umin i navychok aktora. [Intercultural acting training as an effective form of expanding and shaping the actor's professional skills]. Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu kultury i mystetstv. Seriia: Stsenichne mystetstvo 6, (2). 141–152 [in Ukrainian].
6. Lymarenko L. I. (2009) Osnovni zavdannia aktorskoho treninhu v studentskomu teatri. [The main tasks of acting training in student theater] URL: https://salo.li/4a9D5ba [in Ukrainian].
7. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy (2021) Standart vyshchoi osvity pershoho bakalavrskoho rivnia za spetsialnistiu 026 «Stsenichne mystetstvo». [Standard of higher education of the first bachelor's level in the specialty 026 «Performing Arts»] URL: https://mon.gov.ua [in Ukrainian].
8. Tarnopil V. Hnatiuk National Pedagogical University Osvitnia prohrama «Aktorske mystetstvo» pershoho bakalavrskoho rivnia za spetsialnistiu 026 «Stsenichne mystetstvo» [The educational program «Acting» of the first bachelor's degree in specialty 026 «Stage Art»] URL: https://tnpu.edu.ua [in Ukrainian].
9. Hrynchak H. (2023) Osoblyvosti trenuvannia stsenichnoi movy pid chas repetetsiinoho protsesu vystavy dlia ditei v navchalnomu teatri. [Features of training stage speech during the rehearsal process of a performance for children in the educational theater]. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk. Vyp. 59, tom 1, 95–102 [in Ukrainian].
10. Hrytsan N. V. (2020) Tekhnika stsenichnoho movlennia: navch.-metodychnyi posibnyk. [Technique of stage speech: a study guide]. 2-he vyd., pererobl. i dopovn. Ivano-Frankivsk, 286 [in Ukrainian].
11. Shetelia N. (2021) Rozvytok intelektualno-kohnityvnykh zdibnostei maibutnikh fakhivtsiv haluzi kultury ta mystetstv. [Development of intellectual and cognitive abilities of future specialists in the field of culture and arts]. Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii, 10 (114). 301–308 [in Ukrainian].